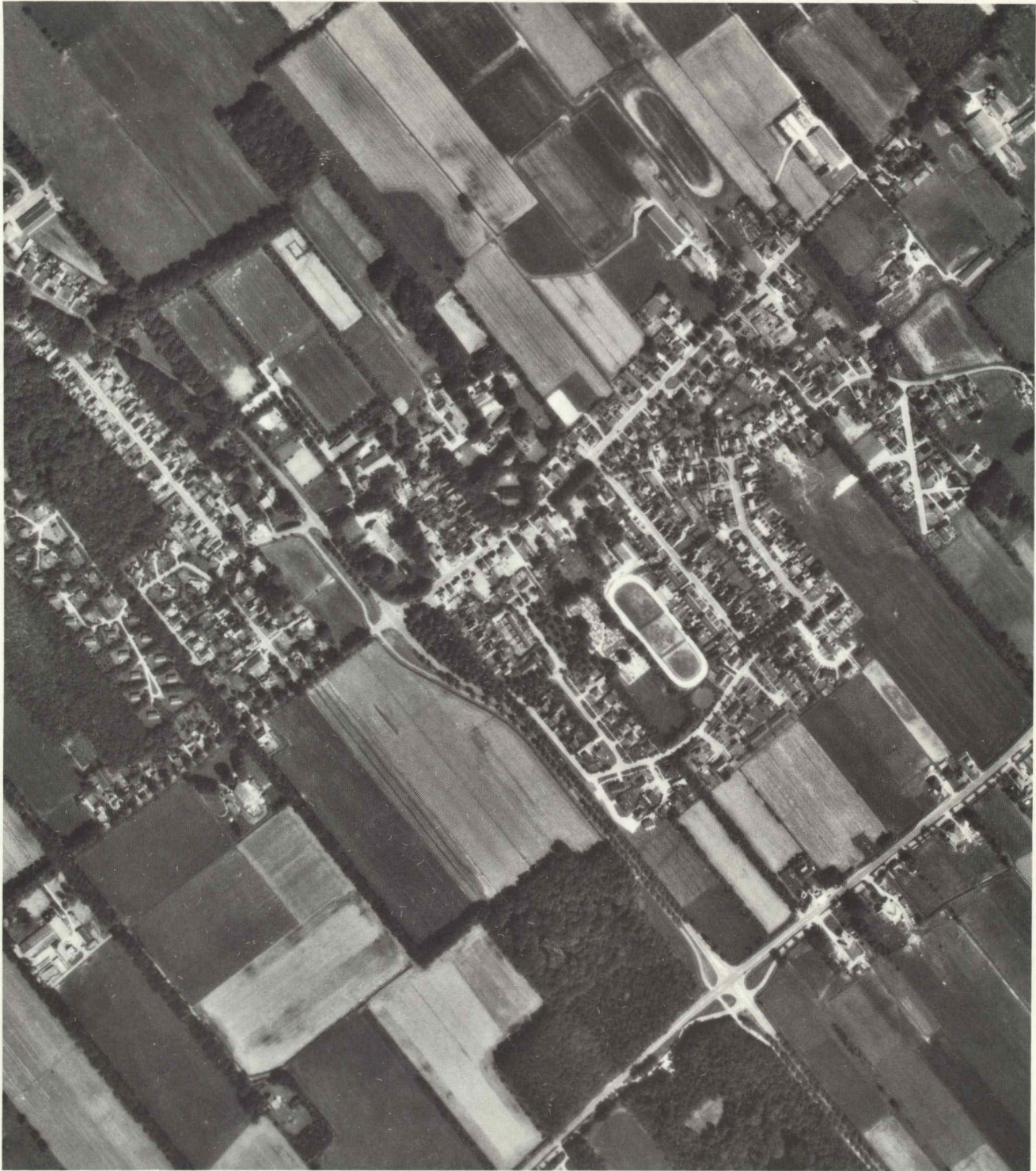

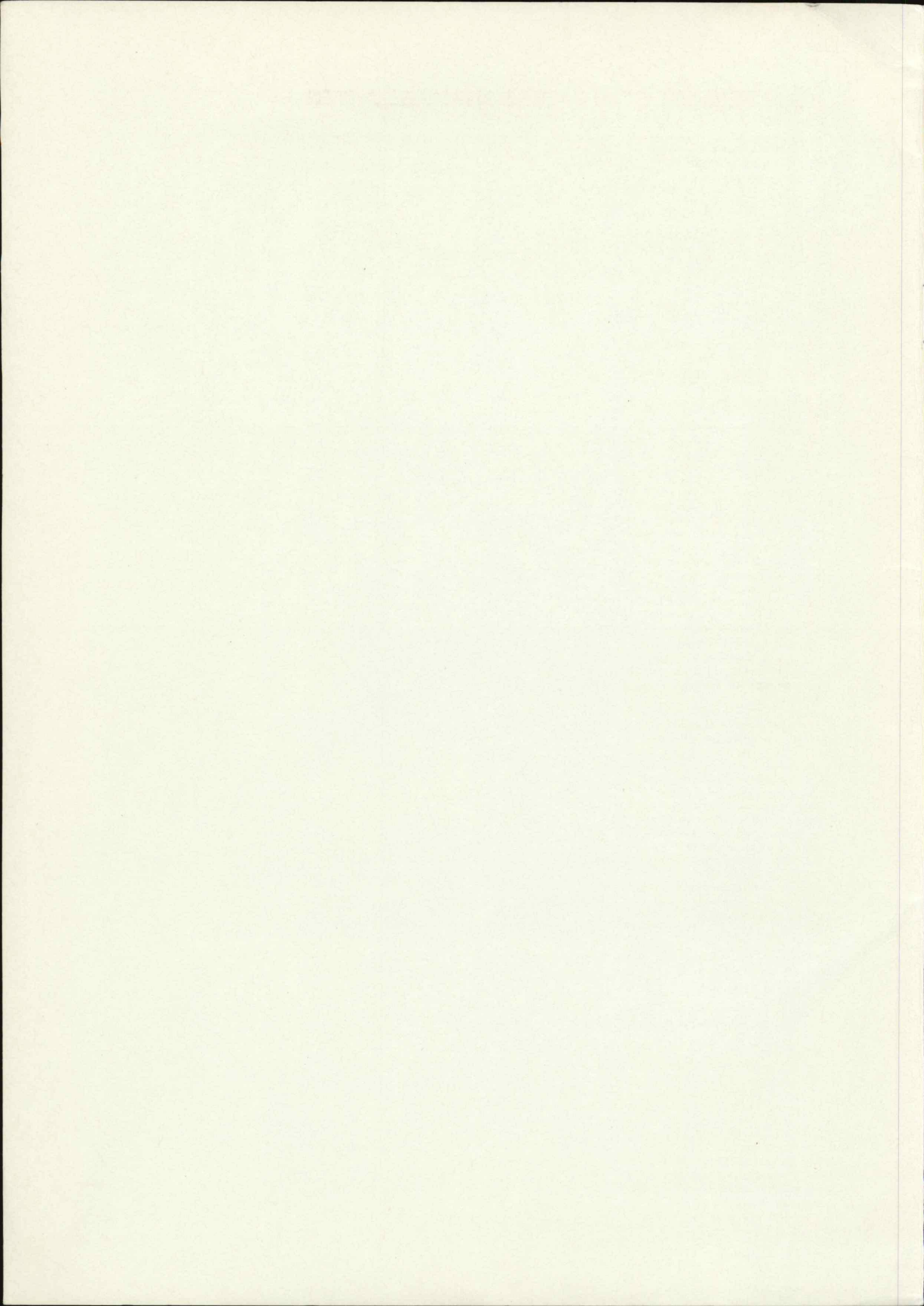
ID-1349
C-2
27/9/1991

2.110519151003

OLDEBERKOOP
gemeente Ooststellingwerf

BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN

BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN

INGEVOLGE ARTIKEL 35 VAN DE MONUMENTENWET 1988

OLDEBERKOOP, gemeente Ooststellingwerf

Aanvulling op de toelichting bij het besluit tot aanwijzing van Oldeberkoop als beschermd dorpsgezicht.

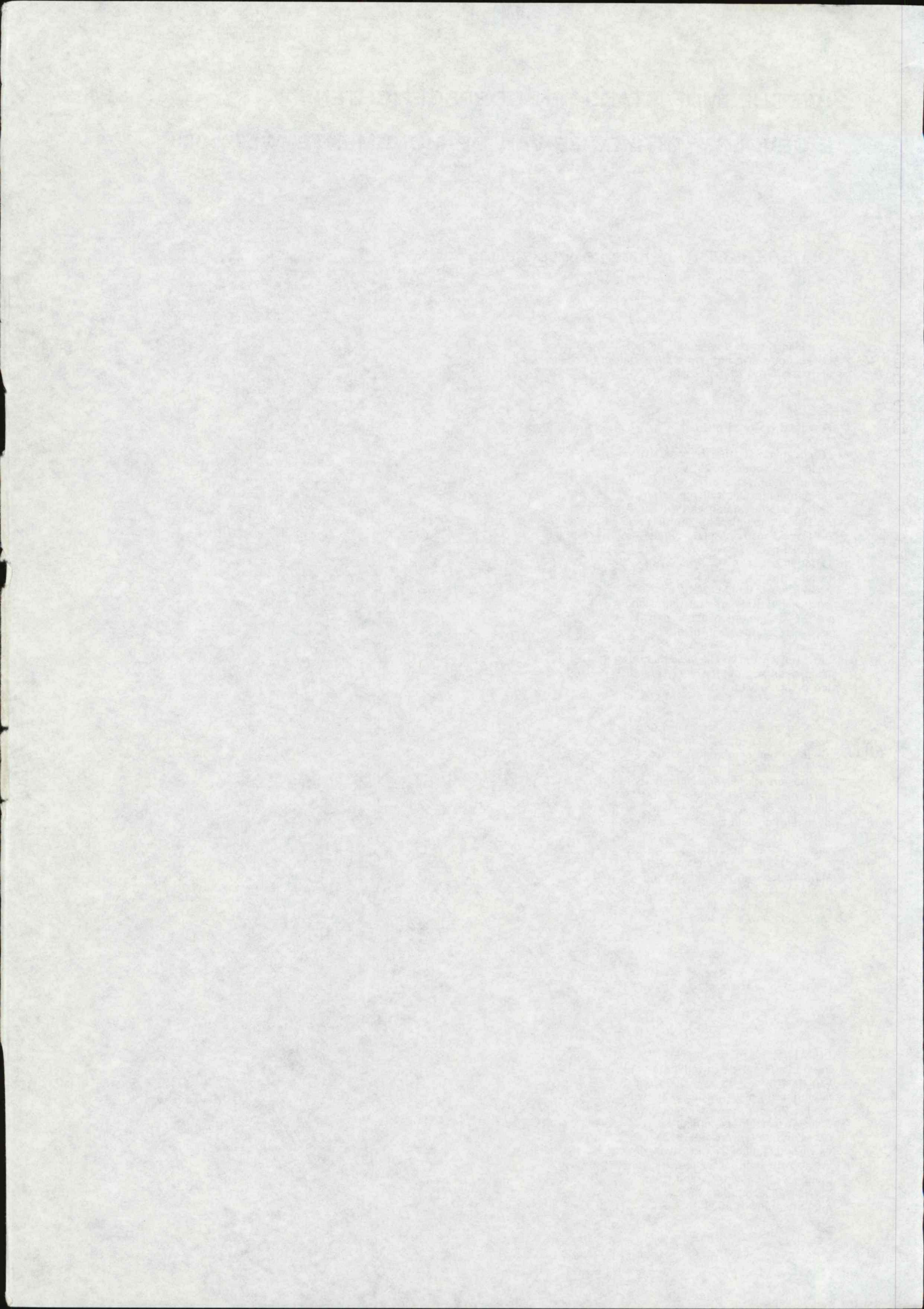
Resultaat gevoerd overleg

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 35 (voorheen 20) van de Monumentenwet zijn de raad van de gemeente Ooststellingwerf, Gedeputeerde Staten van Friesland, de Rijksplanologische Commissie en de Raad voor het Cultuurbeheer gehoord over het voorstel Oldeberkoop aan te wijzen als beschermd dorpsgezicht. De genoemde instanties hebben alle positief geadviseerd met betrekking tot de voorgenomen aanwijzing. In verband daarmee zijn in de begrenzing van het aangewezen dorpsgezicht en in de toelichtende tekst geen wijzigingen aangebracht ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel.

Vooruitlopend op de aanwijzing van het beschermde dorpsgezicht heeft de gemeenteraad van Ooststellingwerf op 20 november 1990 het bestemmingsplan "Oldeberkoop, herziening 1990" vastgesteld. Dit geldende plan biedt voldoende bescherming aan de historisch-ruimtelijke kwaliteiten waarop de aanwijzing als beschermd dorpsgezicht is gericht, zodat het kan worden aangemerkt als een beschermend plan conform artikel 36, eerste lid, van de Monumentenwet 1988.

ERRATUM

In verband met de inwerkingtreding van de Monumentenwet 1988 per 1 januari 1989 dient in de plaats van "artikel 20 van de Monumentenwet" gelezen te worden: "artikel 35 van de Monumentenwet 1988". De verwijzing "artikel 37, lid 8 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening" dient vervangen te worden door "artikel 36, eerste lid, van de Monumentenwet 1988".

BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN

INGEVOLGE ARTIKEL 20 VAN DE MONUMENTENWET

OLDEBERKOOP gemeente Ooststellingwerf

Toelichting bij het besluit tot aanwijzing van Oldeberkoop als beschermd dorpsgezicht.

Het beschermde dorpsgezicht omvat het op bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, tekeningnummer 199) door een stippellijn omgrensde gebied.

Publikatie van de **Rijksdienst voor de Monumentenzorg**.

Mei 1987.

Inleiding

Het dorp Oldeberkoop is gelegen in de gemeente Ooststellingwerf in het uiterste zuidoosten van de provincie Friesland. In Ooststellingwerf en andere delen van de Friese Wouden komt een nederzettingstype voor dat bekend staat als het wegdorp. Een bijzondere vorm hiervan is het zogenaamde wegdorp op basis van oorspronkelijk gemengd bedrijf. In de huidige ruimtelijke structuur van Oldeberkoop zijn de kenmerken van dit nederzettingstype goed herkenbaar gebleven in het straten- en verkavelingspatroon. De structuur van de dorpskern bevat daarnaast elementen die duiden op een invloed vanuit het aangrenzende Drents Plateau waar men als nederzettingstype het esdorp kende.

De hoofdstructuur van Oldeberkoop wordt gevormd door een doorgaande rechte weg (Wolvegasterweg/Oosterwoldseweg) en de daaraan gesitueerde dorpsbrink met kerk.

Tot aan het begin van de 19e eeuw beperkte de dorpsbebouwing zich vrijwel tot deze brink. De bebouwing bevatte een boerderij, enkele panden voor verzorgende functies en een aantal kleine woonhuizen. In de huidige ruimtelijke opbouw is de brinkruimte sterk bepalend; belangrijke elementen daarbij zijn de kerk, de open ruimte met laanbeplanting, de omgrenzende dorpsbebouwing en een forse villa. Aangrenzend aan de dorpskern heeft deze eeuw een aanzienlijke uitbreiding plaatsgevonden van het aantal woningen.

De karakteristieke combinatie van brink- en wegdorpstructuur, de aanwezige visuele kwaliteiten en, in samenhang daarmee, de deels historische bebouwing, rechtvaardigen de aanwijzing van Oldeberkoop als beschermd dorpsgezicht.

Historische ontwikkeling

De Friese Wouden vormen de westelijke uitloper van het Drents keileemplateau. Het gebied wordt gekenmerkt door een patroon van evenwijdige ruggen en dalen met een noordoost-zuidwest oriëntatie. Over de zandruggen lopen oude verbindingswegen met namen als Bovenweg, Herenweg of Buitenweg.

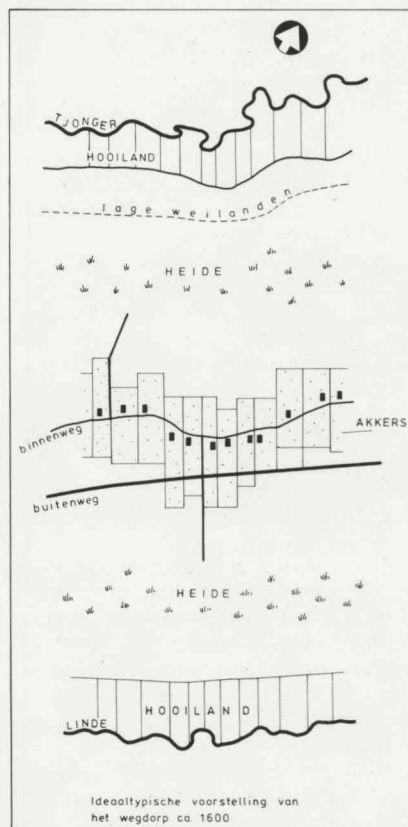
Occupatie van het gebied heeft plaatsgevonden van de 11de tot 14de eeuw, vermoedelijk vanuit het Drents Plateau. De kolonisatie heeft zich in georganiseerd verband voltrokken. De zandruggen zijn daarbij het uitgangspunt voor de ontginning geweest. Het uiteindelijke resultaat is een verkaveling haaks op de lengterichting van de zandruggen. Als achtergrens dient, samenhangend met het recht van opstrek, een rivier of de dorpsgrens. De boerderijen vormen een rij langs de zogenaamde

occupatie-as, meestal een pad of binnenweg. In het geval dat de bewoningsrij is onderbroken, ontstaat een zekere buurtstructuur.

De binnenwegen lopen ongeveer evenwijdig met de oudere buitenwegen, maar wat lager op de zandrug. Beide wegen zijn door dwarswegen met elkaar verbonden. Dankzij de methode van opdeling van de grond kan iedere hoeve beschikken over de benodigde verschillende terreintypen: de akkers op de hoogst gelegen gronden nabij de boerderij aan de occupatie-as, hooiland langs de beek en weidegrond en heide in het resterende gebied.

De nederzettingen die op deze manier zijn ontstaan, worden 'wegdorpen op basis van oorspronkelijk gemengd bedrijf' genoemd. Uitbreiding van het wegdorp kan eenvoudig plaatsvinden door zijdelingse uitgroei langs de occupatie-as met nieuwe hoeve-ontginningen. In veel gevallen is op deze manier uiteindelijk het gehele dorpsgebied in gebruik genomen. De kerk verrijst over het algemeen op een centraal in het wegdorp gelegen plek, dichtbij de occupatie-as. Soms ligt de kerk echter aan de buitenweg.

Bovenbeschreven wegdorpen komen vooral voor in het zuidelijke deel van de Friese Wouden. In de noordelijke Wouden is het beeld gevarieerder als gevolg van kortere en bredere zandruggen.

Oldeberkoop is gelegen in de zuidelijke Friese Wouden tussen de parallel lopende riviertjes Tjonger en Linde. Op grond van zijn structuur wordt Oldeberkoop gerekend tot de oude wegdorpen op basis van oorspronkelijk gemengd bedrijf. De dorpskom is het oudste deel van het dorp. De ouderdom van de kerk wordt geschat op de eerste helft van de 12de eeuw. Het dorp moet dan al een zekere omvang hebben gekend. In 1228 wordt het dorp voor het eerst in een schriftelijke bron genoemd als 'Brokope'.

Tot in de 14de eeuw heeft zowel aan de oost- als aan de westzijde van het dorp zijdelingse uitgroei plaatsgevonden, hetgeen heeft geresulteerd in jongere nederzettingen ten oosten (Deddinga-buren en Nijeberkoop) en ten westen van de oorspronkelijke nederzetting. De groei van de bevolking manifesteert zich ook in de vergroting van de kerk die in de 14de eeuw plaatsvindt.

Zowel in morfologisch als in functioneel opzicht vertoont Oldeberkoop overeenkomsten met het Drentse esdorp. In functioneel opzicht is er gelijkenis wat betreft grondgebruik: in beide gebieden komen de elementen akkerland, weidegrond, heide en hooiland voor als onderdeel van een gemengde bedrijfsvoering. De overeenkomst in vorm uit zich in de dorpskom, waar de kerk wordt omgeven door een brinkachtige ruimte, gelegen terzijde van de weg in de lengte-richting van de zandrug. Een 'Drents' element wordt voorts gevormd door het Schuinpad dat vanuit het oosten naar de kerk toeloopt. Zoals de naam al doet vermoeden, doorbreekt dit pad het regelmatige patroon van parallelle wegen met haakse dwarsverbindingen. Toch vormt het Schuinpad een occupatie-as waarlangs enkele boerenhoeves zijn gesitueerd.

Opmerkelijk, en in afwijking van het 'ideaalbeeld', is dat de twee evenwijdige wegen op de zandrug geen van beide als binnenweg kunnen worden beschouwd. De zuidelijke weg, de Bovenweg, is vermoedelijk een van de prehistorische verbindingswegen tussen de Drentse zandgronden en Gaasterland en de Friese kleistreken. De noordelijke weg is de Buitenweg of Slingeweg. Deze weg diende evenmin als occupatiebasis. De weg is van recenter datum; ze dient als verbindingsweg tussen de dorpen onderling en als ontsluitingsweg van de lage oeverlanden langs de Tjonger.

De twee parallelwegen worden in Oldeberkoop doorkruist door de Doldersumse heerbaan. Deze weg is een van de weinige noord-zuid lopende verbindingswegen in dit deel van Friesland. De ligging van Oldeberkoop aan deze weg verschaft

het dorp een strategisch belangrijke positie, getuige ook de aanleg van de Bekhofschans rond 1700 aan deze route.

Rond 1500 komt er een einde aan de zelfstandigheid van Stellingwerf. De streek wordt dan veroverd door Karel V en administratief ingedeeld bij Friesland als grietenij Ooststellingwerf en grietenij Weststellingwerf. Oldeberkoop wordt bestuurlijk en administratief centrum van Ooststellingwerf. Binnen de grietenij Ooststellingwerf is Oldeberkoop nogal perifeer gelegen. Het is dan ook weinig verrassend dat halverwege de 17de eeuw de positie als centrum van bestuur en rechtspraak wordt overgenomen door Makkinga. Hoewel gegevens daarover ontbreken, mag aangenomen worden dat dit een rem betekent op de verdere ontwikkeling en uitgroei van Oldeberkoop.

Een indicatie van de omvang van de dorpskern verschaft de grietenijkaart van Bernardus Schotanus à Sterringa uit 1718 (fotobijlage, afb. 1). In het oog springend is de reeds beschreven hoofdwegenstructuur: twee parallelle wegen tussen Linde en Tjonger (Buitengeweg en Bovenweg), met haaks daarop de via de dorpskom lopende Doldersumse heerbaan. In de dorpskom is globaal enige bebouwing van de buorren aangegeven, waarbij het centrum wordt gevormd door de kerk. Buiten het dorp zijn enkele rijen boerderijen ingetekend, omgeven door bouwland, herkenbaar aan de opstreckende kavels. De op de kaart aangegeven Lycklama-state is in die tijd verwoest zonder een blijvende invloed op de ruimtelijke structuur achter te laten.

In de 18de eeuw wordt op initiatief van de vooraanstaande familie Willinge een nieuwe weg aangelegd in de richting van Noordwolde; de huidige Singel/Noordwoldseweg. Een deel van het doorgaande verkeer hoeft dan niet meer het dorp zelf te passeren.

De situering van de dorpsbebouwing in het begin van de 19de eeuw is weergegeven op het kadastrale minuutplan van 1828 (fotobijlage, afb. 2). De westzijde en een deel van de noordzijde van de brink wordt afgesloten door huizen van arbeiders en ambachtslieden. Aan de noordoostzijde vormen twee grotere panden, een boerderij en een landhuis, een afsluiting. Aan de zuidzijde van de brink staan enkele diaconiehuysjes en bedrijfspannen. Opmerkelijk is dat praktisch de gehele dorpsbebouwing aan de brink is gesitueerd; van de brink afgaand, komt men vrijwel onmiddellijk in agrarisch gebied. Naar het oosten toe wordt de grens van de dorpsbebouwing gevormd door 'Jagersrust',

een op ruime afstand van de weg gelegen buitenhuis, en de naastgelegen boerenhoeve.

In de loop van de 19de, maar vooral in de 20ste eeuw neemt de verzorgende en de woonfunctie van Oldeberkoop in versterkte mate toe. Daarbij speelt gedurende de 19de eeuw het geslacht Willinge-Prins een stimulerende rol. Dankzij hun inspanningen wordt Oldeberkoop wederom het bestuurlijke centrum van Ooststellingwerf. Mede door hun steun worden een grietenijhuis, een registratie-kantoor en een lagere school gebouwd. Al deze panden verliezen overigens in de loop van dezelfde eeuw hun functie: de eerste twee omdat Oldeberkoop na 1850 zijn overheidstaken opnieuw prijs moet geven, de laatste omdat in 1878 een veel grotere school wordt gebouwd, aan de noordwestzijde van het dorp.

Vroeg 20ste-eeuwse dorpsuitbreiding vindt plaats aan de Molenhoek, Wolvegasterweg en, wat later, de Oosterwoldseweg. In de tweede helft van deze eeuw breidt de bebouwing zich ten gevolge van incidentele en projectmatige nieuwbouw fors uit. Ten zuiden van de Wolvegaster- en Oosterwoldseweg en ten westen van de Heerenveenseweg zijn nieuwbouwwijken verzezen in afwijking van het traditionele bebouwingspatroon. Deze uitbreidingen hebben desondanks niet geleid tot een doorbreking van de historische hoofdstructuur; wel is de openheid verminderd door het verdwijnen van de akkers direct achter de bebouwing.

Deze ontwikkeling heeft een toenemende dominantie van de woonfunctie tot gevolg gehad. Daarnaast heeft Oldeberkoop zich ontwikkeld als lokaal verzorgend winkelcentrum. De winkels zijn voornamelijk gesitueerd aan de Wolvegasterweg en het zuidelijk deel van de dorpskom.

Een belangrijke vernieuwing in het wegenpatroon heeft kort na de oorlog plaatsgevonden met de aanleg van de Heerenveenseweg via een reconstructie van het traject Bruglaan-Noordwoldseweg, waardoor de oude dorpskom aan de westzijde een scherpe ruimtelijke begrenzing heeft gekregen.

Huidig ruimtelijk karakter

Zeker voor wat betreft de dorpskern geldt dat deze wordt gekenmerkt door een ruimtelijke opbouw waarin de historische ontwikkeling goed herkenbaar is. Binnen deze opbouw vormen zowel structurele als visuele kwaliteiten belangrijke aspecten van de te beschermen waarden. De historische structuur van het totale dorpsgebied van Oldeberkoop is in sterke mate bepaald door het

patroon van parallelle wegen als structurend gegeven voor het ontstaan van het oude wegdorp zoals dat in de vorige paragraaf is geschetst.

Binnen de dorpskern wordt dit overwegend lineaire karakter van de dorpsstructuur geaccentueerd door de bebouwing aan de Wolvegaster- en Oosterwoldseweg. De situering van de bebouwing heeft zich niet wezenlijk gewijzigd. Kenmerkend zijn de kleine verschillen in rooilijn, het qua schaal vrij homogene bebouwingsbeeld en een individualiteit van de panden, die tot uitdrukking komt in verschillen in vormgeving en in de tussenruimtes tussen de panden.

Karakteristiek is het voorkomen van rurale elementen aan weerszijden van de oude kern in de vorm van twee bouwplaatsen met een sterk teruggelegen rooilijn.

In de ruimtelijke structuur neemt de kerksituatie een bijzondere plaats in. De ontwikkeling heeft hier geleid tot een brinkachtige rechthoekige dorpsruimte rondom de kerk, die een doorbreking vormt van het lineaire patroon. De hoger gelegen kerk bepaalt in belangrijke mate het beeld van deze ruimte, daarnaast zijn bepalend de forse laanbeplanting en de bebouwing die de ruimte omsluit. Met name de eenvoudige, vrijwel aaneengesloten, historische westelijke bebouwingswand vormt een sterke stedenbouwkundige eenheid. De bebouwing aan de noord- en oostzijde van het plein toont een veel losser beeld. Opvallend is de beslotenheid van het qua omvang geringe dorpscentrum, van waaruit geen visuele relatie met het omringende landschap bestaat.

Nadere typering van de te beschermen waarden

In het historische dorpsbeeld van Oldeberkoop vormen de brink, met kerk en omgrenzende dorpsbebouwing, en het aansluitende deel van de Oosterwoldseweg tot aan het Schuinpad zowel in ruimtelijke structuur als door visuele kwaliteiten het meest waardevolle deel van het beschermde dorpsgezicht. De bebouwing langs de Wolvegasterweg en de westelijke helft van de Willinge Prinsstraat is grotendeels van recenter datum en vormt een versterking van de reeds bestaande dorpsstructuur.

Binnen de historische structuur neemt de kerksituatie een belangrijke plaats in. Typerend is de vrije, enigszins verhoogde ligging van het ten dele romaanse kerkgebouw. Het ronde kerkerrein is omsloten door een lage stenen muur, omzoomd door hoog opgaande bomen die bijdragen aan een goede ruimtelijke indeling. Het kerkerrein zelf bestaat rondom uit grasveld; oude grafzerken

herinneren nog aan de vroegere functie als begraafplaats. De noord- en oostzijde van de brink wordt begrensd door enkele vrij grote, markante panden van divers karakter. Het ruimtelijk beeld van dit deel van de brink wordt gedomineerd door Vredewoud, een grote fin-de-siècle villa met twee verdiepingen en een kap. Karakteristiek voor de oorspronkelijk veel meer agrarische functie van het dorp is de kop-romp boerderij, die enigszins weggedrukt ligt tussen Vredewoud en een 20ste-eeuws bankgebouw. Aan de noordwestzijde vormt een statige dokterswoning (de voormalige pastorie uit 1838) een goede afsluiting van de pleinruimte. De diversiteit en grootte van bovengenoemde bebouwing vormt een goed contrast met de bebouwing, die de brink aan de westzijde begrenst. Uit de kaart van Schotanus à Sterringa uit de 18de eeuw valt op te maken dat daar toen reeds enige aaneengesloten bebouwing lag. De ouderdom van de huidige bebouwing is waarschijnlijk grotendeels 18de-eeuws en vormt een karakteristiek onderdeel van de dorpsstructuur. Ze vormt een licht gebogen aaneengesloten bebouwingslijn. Typierend voor het dorpse karakter zijn, behalve de huizen zelf, de ervoor gelegen tuintjes. De bebouwing wordt gekenmerkt door eenvoudige, kleinschalige panden, bestaande uit één bouwlaag met een kap, meestal in de vorm van een zadel- of schilddak en dan aan de voorzijde voorzien van een dakkapel.

De gevels zijn overwegend uit rode baksteen opgetrokken. De daken zijn gedekt met rode dan wel blauwe gesmoorde dakpannen. De gevelopeningen zijn over het algemeen verticaal gericht. Aan de noordzijde vormt Klein Vredewoud, een voormalige dienstwoning van Vredewoud en in dezelfde stijl gebouwd, door de terugliggende rooilijn, een zwakke ruimtelijke afsluiting van deze gevelwand.

Het ruimtelijk beeld wordt mede bepaald door de laanbeplanting, die aansluit op de beplanting rond de kerk en daardoor de eenheid van de totale brink-ruimte versterkt.

Vanaf de centrale open ruimte binnen het dorp strekt de bebouwing zich in westelijke richting uit langs de Wolvegasterweg en de Willinge Prinsstraat. De enkele historisch waardevolle panden aan laatstgenoemde straat dateren uit de 19de eeuw. Ze zijn in structureel opzicht van belang als representanten van de uitgroei van het dorp langs bestaande wegen. De overwegend 20ste-eeuwse bebouwing aan de Wolvegasterweg vertoont een vrij grote variatie in stijl. De panden bestaan ook hier uit één bouwlaag met kap, maar zijn wat groter dan aan de buorren, hetgeen

deels samenhangt met de aan de Wolvegasterweg geconcentreerde winkelfuncties. De begrenzing van de dorpskern wordt gemarkeerd door de kop-romp boerderij aan de westzijde. Typierend is de teruggelegen positie van de boerderij en het vrij open karakter van de omgeving. De Heerenveenseweg, gekenmerkt door een breed dwarsprofiel, en de open ruimte ten westen ervan (waar een duiventil en enkele 19de- en vroeg 20ste-eeuwse villa's het beeld bepalen) versterkt de scheiding tussen de aan weerszijden gelegen bebouwing.

Naar het oosten toe gaat de Wolvegasterweg over in de Oosterwoldseweg. De eerste vier panden aan de zuidzijde van de weg vormen de zuidelijke begrenzing van de brinkruimte. Typierend is dat hier de rooilijn dicht bij de straat is gelegen, waardoor relatieve versmalingen van de straatruimte optreden en de overgangen naar de brinkruimte worden geaccentueerd. Van deze panden springt 'De Zwaan' door zijn statig en fors karakter het meest in het oog. Direct na De Zwaan is de straatwand ten gevolge van de sterk teruggelegen positie van het buitenhuis Jagersrust en, in mindere mate, van de naast gelegen boerderij, onderbroken tot aan het Schuinpad. Doordat deze landelijke bebouwing binnen de dorpsbebouwing is komen te liggen, alsmede door de weinig samenhangende inrichting van de aan de weg grenzende ruimte is de historische herkenbaarheid van dit gebied verminderd. Van belang voor de karakteristiek van dit gebied is de aanwezigheid, forse boombeplanting, die min of meer aansluit bij de beplanting rondom de kerk. Aan de overzijde van de weg loopt de bebouwing verder door in de vorm van een bebouwingslint. De meeste vrijstaande panden dateren uit het begin van deze eeuw. Ook hier worden de meeste panden gekenmerkt door één bouwlaag, een pannen dak en gemetselde muren. Naar het centrum toe komt de rooilijn steeds dicht bij de bestrating te liggen. Een naar voren uitstekend horecabedrijf accentueert de entree tot het centrum. In oostelijke richting wordt de bebouwing geleidelijk losser en ontstaan doorkijken naar het open buitengebied.

Begrenzing van het aangewezen gebied

Het gebied waarop de aanwijzing van Oldeberkoop tot beschermd dorpsgezicht betrekking heeft, omvat dat gedeelte van de oude dorpskern waaruit de samenhangende historische karakteristiek is af te lezen. Aan de westzijde vormt de Heerenveenseweg een logische grens, vanwege de duidelijke ruimtelijke scheiding die de

weg veroorzaakt tussen de bebouwing van de dorpskern en de aan de overzijde van de weg gelegen villabebouwing. De zuidgrens wordt globaal gevormd door de achtergrens van de aan de Wolvegaster- en Oosterwoldseweg gelegen percelen. De oostgrens wordt grotendeels gevormd door de oostzijde van het perceel Vredewoud; deze grens vormt ter hoogte van het Schuinpad een verbinding met de zuidgrens. De noordgrens tenslotte wordt gevormd door de achtergrens van de percelen ten noorden van de Willinge Prinsstraat. De begrenzing van het beschermde dorpsgezicht is weergegeven op de bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, nummer 199).

Rechtsgevolg aanwijzing

Ter effectivering van de bescherming van het aangewezen dorpsgezicht moet ingevolge artikel 37, lid 8 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening een bestemmingsplan worden ontwikkeld. De toelichting op de aanwijzing als beschermd dorpsgezicht kan daarbij wat het beschermingsbelang betreft als uitgangspunt dienen.

Doel van de aanwijzing is, de karakteristieke met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied te onderkennen als zwaarwegend belang bij de verdere ontwikkelingen binnen het gebied.

De aanwijzing beoogt op die wijze een basis te geven voor een ruimtelijke ontwikkeling, die inspelt op de aanwezige kwaliteiten, daarvan gebruik maakt en daarop voortbouwt.

Geraadpleegde literatuur:

Annema, L. en Berkenbosch, K.A.
Berkoop in beeld. Berkoop, 1984.

*Bosje, K. en Spahr van der Hoek,
J.J., (red.)*
Oldeberkoop. Leeuwarden, 1972.

Bouwer, K.
Cultuurlandschapsvormen aan de
westzijde van het Drents Plateau.
Dissertatie, Groningen, 1970.

Molen, S.J. van der
Oldeberkoop; dorp tussen de
stromen. Monument van de Maand,
1(1986) dl. 3.

Oosterwijk, T.H.
Notities uit de geschiedenis van de
Ooststellingwerfse dorpen. (Ooststel-
lingwerf), 1977.

Colofon:

Uitgave van de Rijksdienst voor de
Monumentenzorg, Zeist.

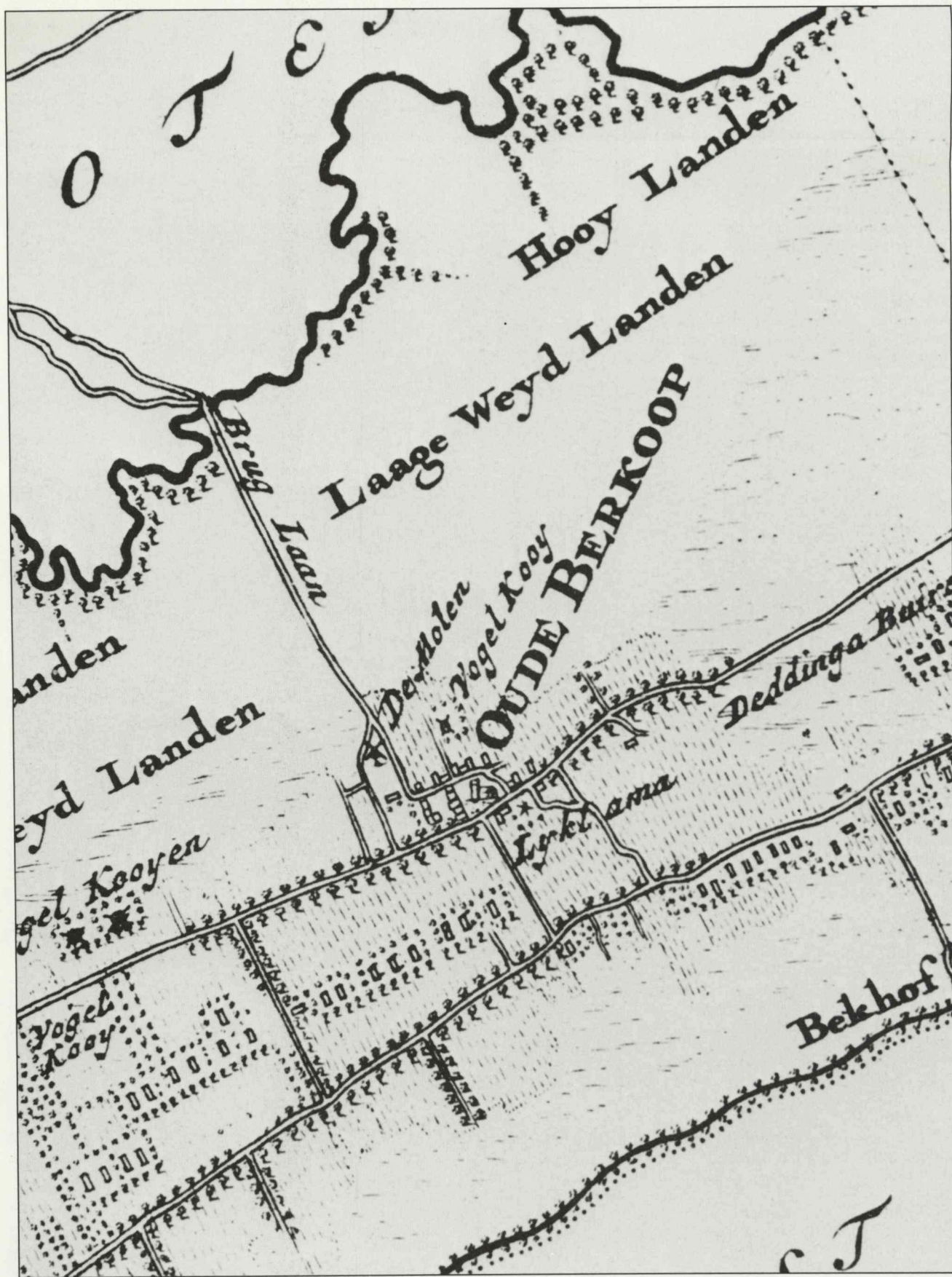
Historisch-geografisch en stede-
bouwkundig onderzoek:
Drs. A.L. Vernooij, Amsterdam.

Foto's:
Dienst van het Kadaster en de
Openbare Registers, Apeldoorn (afb.
2); Rijksdienst voor de Monumenten-
zorg, Zeist (afb. 1, 3, 4);
Topografische Dienst, Emmen
(omslag).

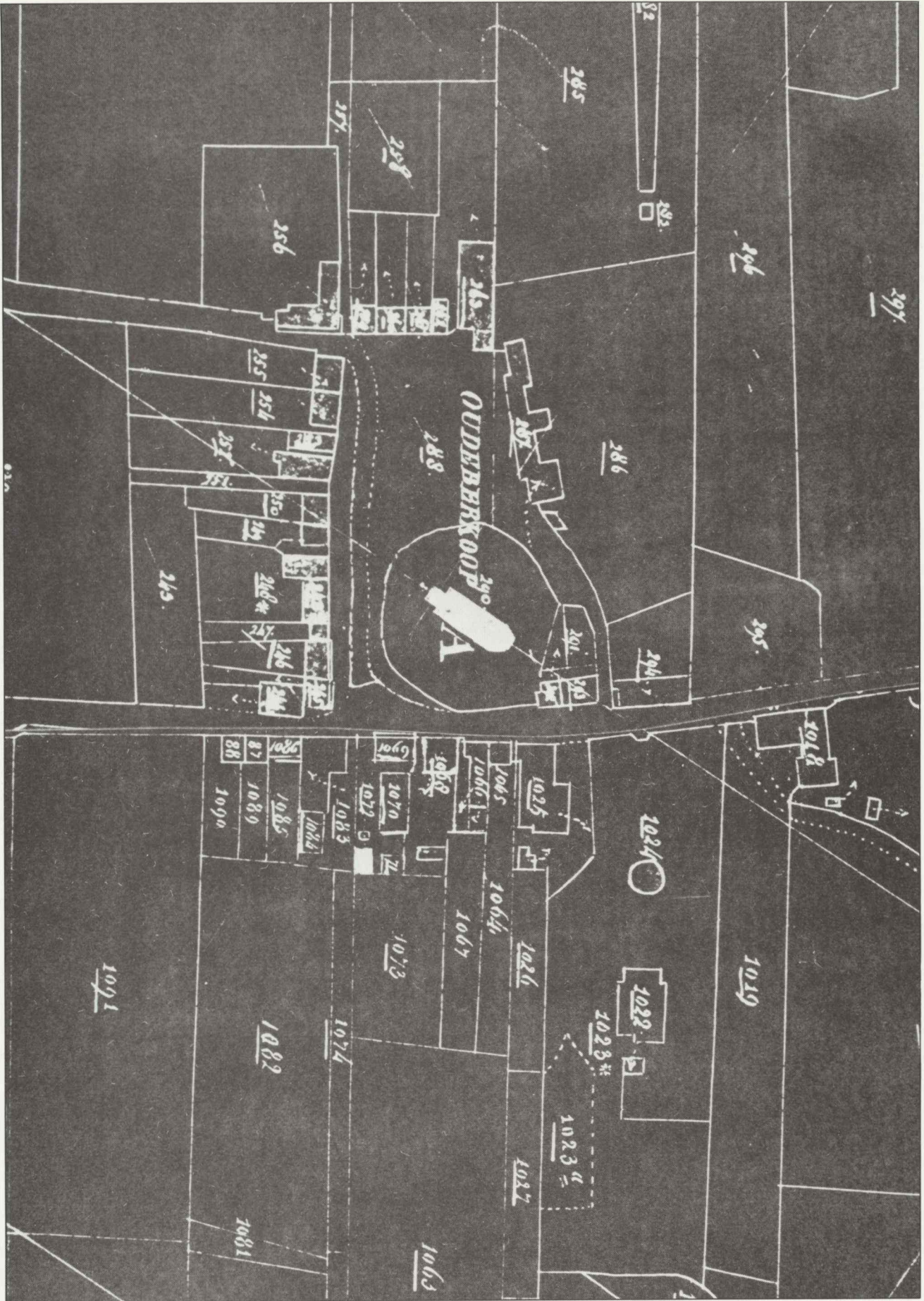
Kaart en illustratie in de tekst: Studio
Ineke van der Burg, Bilthoven.

Verkoopprijs f 10,-.
Deze publikatie is schriftelijk of
telefonisch te bestellen bij het
Distributiecentrum DOP
Postbus 20014
2500 EA 's-Gravenhage.
Telefoon: 070-78 98 80.
Onder vermelding van bestelnummer
of ISBN 90 346 1158 2.

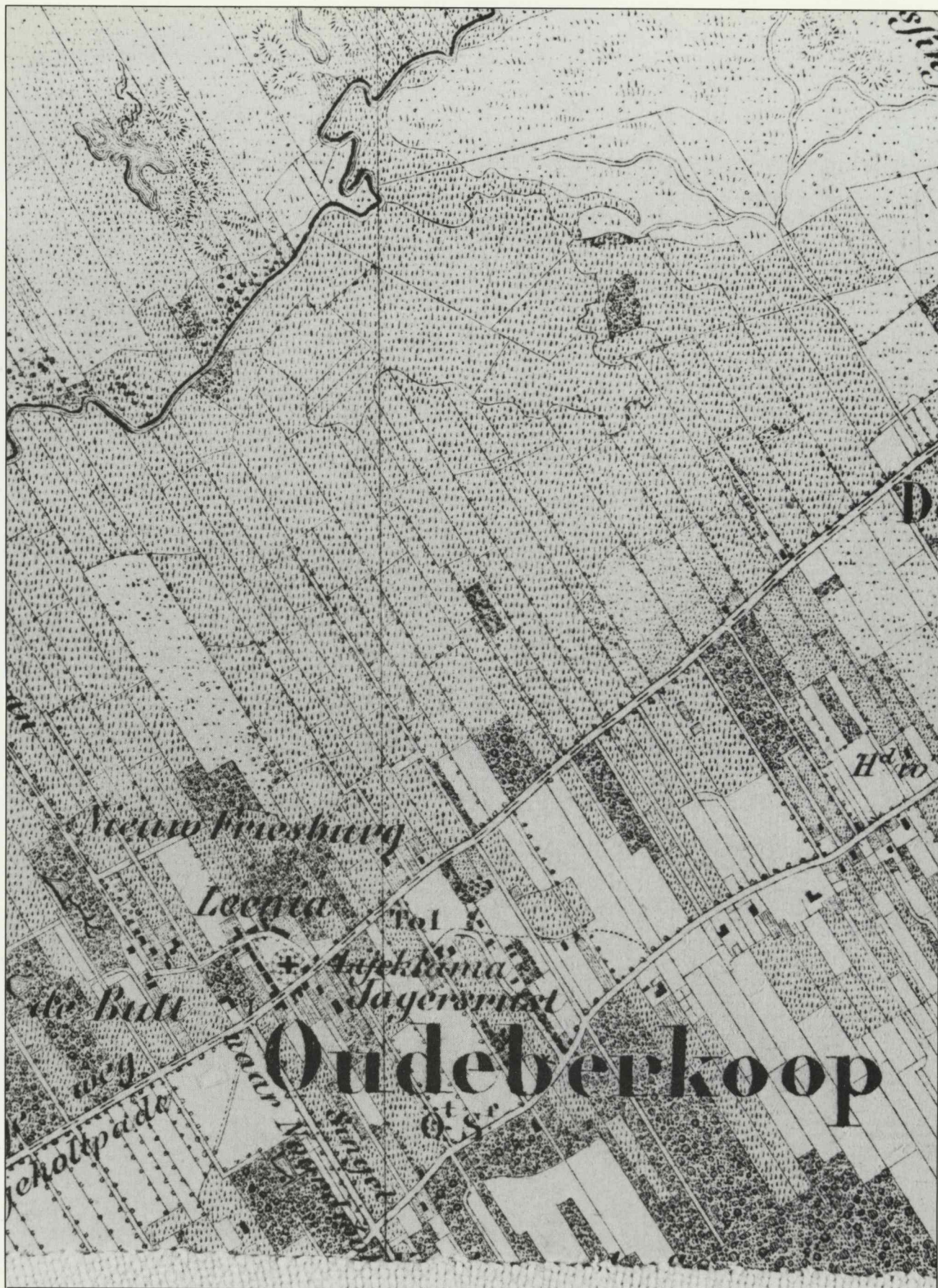
Druk:
Staatsdrukkerij, 's-Gravenhage.

Afb. 1. B. Schotanus à Sterringa, Uitbeelding der Heerlijkheit Friesland, 1970, (facsimile herdruk van 1714), grietenij Ooststellingwerf, fragment.

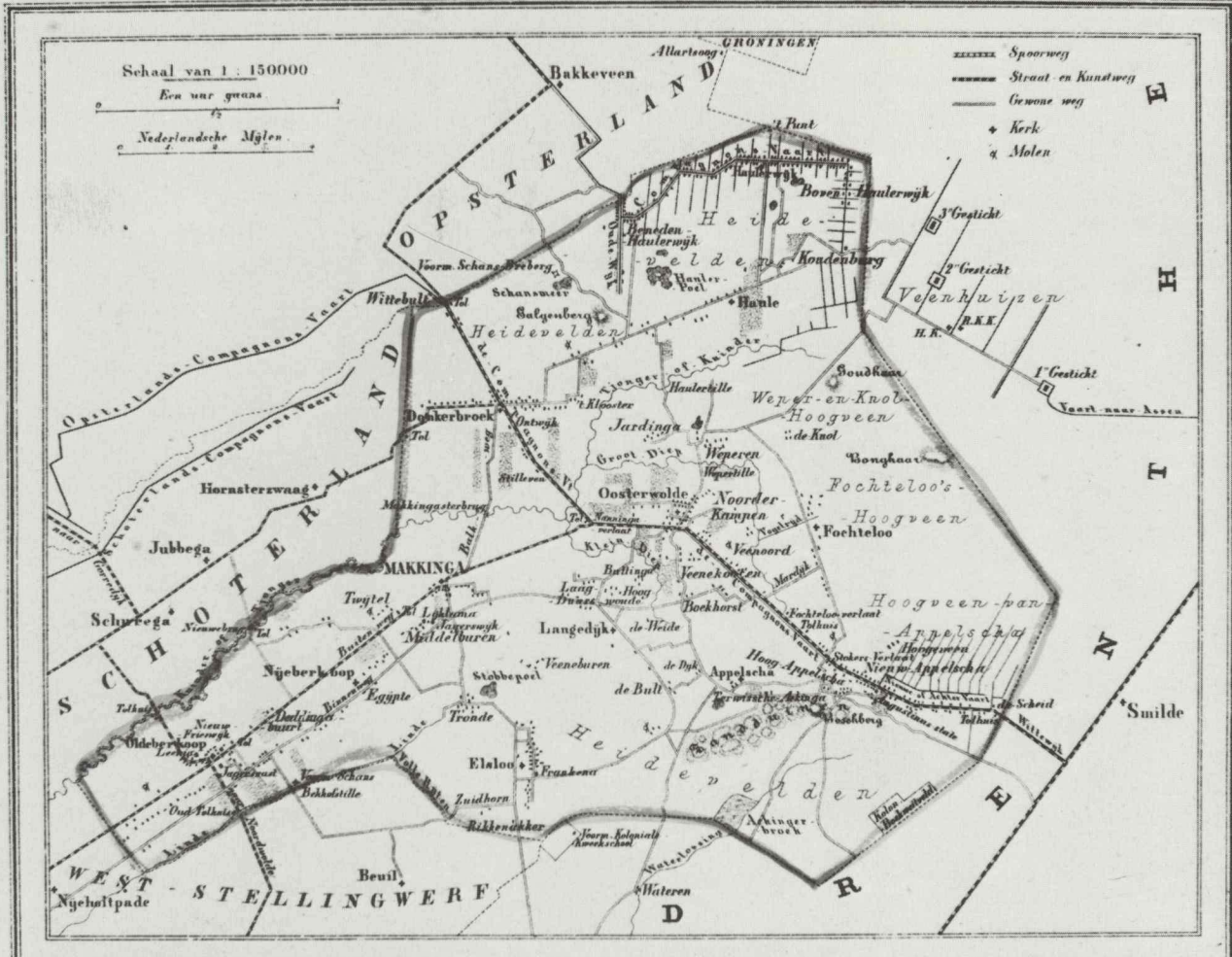

Afb. 2. Kadastraal Minuutplan gemeente Ooststellingwerf, 1828, fragment.

Afb. 3. Topographische en Militaire Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden 1973, (facsimile herdruk van 1864), blad 11, fragment.

2.110519151009

Afb. 4. J. Kuyper, Gemeente-atlas van Nederland, 1865, provincie Friesland, gemeente Ooststellingwerf.

